

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.604/2009/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla az előbb Dr. Tiborc Attila ügyvéd, majd a fellebbezési eljárás során Dr. Ifkovics József ügyvéd (Jászberény, Lehel vezér tér 9.) által képviselt felperes neve címe lakos felperesnek, a Dr. Barazutti László ügyvéd (Jászberény, Szabadság tér 2.) által képviselt alperes neve, címe alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 8. P. 20.508/2007/50. számú ítélete ellen a felperes által 52. sorszám alatt előterjesztett és 54. sorszám alatt kiegészített fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét megváltoztatja: az alperes által fizetendő marasztalás összegét 8.344.060 (Nyolcmillió-háromszáznegyvennégyezer-hatvan) forintra felemeli; mellózi a felperes kötelezését perköltség megfizetésére az alperes, és illeték megtérítésére az állam javára.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 750.000 (Hétszázötvenezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak külön felhívásra térítsen meg 36.024 (Harminchat ezer-huszonnégy) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Harmincegy jársági és hevesi települési önkormányzat 2000. június 7-én társulást hozott létre ... Térségi Szolgáltató Társulás néven a régió kommunális hulladék lerakójának megvalósítása, üzemeltetése, bővítése, a szervezett hulladékgyűjtés és szállítás biztosítása, a társulásban résztvevő tagok érdekeinek összehangolása céljából. Ugyanezen a napon a társulás tagjai a hulladéklerakó működtetésére megalakították a ... Térségi Kommunális Szolgáltató Kft-t. Ennek tagja a **Jk**, illetve a **Jl** Nagyközségi Önkormányzat is.

A társulás, - határozata értelmében - a társulásban résztvevő önkormányzatok területéről a hulladékszállítást négy települési önkormányzat - Jászberény, **Jp**, Jászárokszállás és Heves - járművei és gépei működtetésével oldja meg.

Jk és **Jl** kommunális hulladékát a **Jp** Városüzemeltetési Kft. szállította a ... befogadó telepére.

E két önkormányzat utóbb úgy döntött, hogy 2002. január 1-től nem a **Jp** Városüzemeltetési Kft. szolgáltatásait veszik igénybe, hanem a **Jl** Nagyközségi Önkormányzat által alapított alperessel szállítatják a lakossági hulladékot.

A ... Kft. a társulás által kijelölt négy beszállítóval történő hulladékszállítás esetén a hulladékszállítás és lerakás díját ingatlanonként állapította meg. Az alperes által szállított hulladék átvételének és lerakásának díját viszont kilogrammonként határozta meg, amely azt jelentette, hogy az alperesnek 2002. január 1-től az úgynevezett „kívülállókra” irányadó díjat kellett megfizetnie. Ez a négy beszállítóra alkalmazott díjhoz képest kedvezőtlenebb, magasabb összegű díjat jelentett.

Jk és **Jl** önkormányzata az egységes, kedvezőbb díjtétel velük szembeni alkalmazása érdekében pert indított a ... Térségi Kommunális Szolgáltató Kft. ellen. A keresetet a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 3. P. 21.329/2003/16. számú ítéletével elutasította, s e határozatot a Szegedi Ítéltábla 2004. május 17-én kelt Gf. III. 30.146/2004/4. számú ítéletével helybenhagyta.

A felperes, mint vállalkozó és az alperes, mint megrendelő 2001. december 28-án vállalkozási szerződést kötött, amelyben a felperes 2002. január 1-jétől 5 éves, határozott időre vállalta **Jk** közigazgatási területéről a háztartási hulladék elszállítását a ... Kft ... hulladéklerakó telepére.

A szerződés 4. pontjában a felek rögzítették, hogy: „az önkormányzati rendelet értelmében: az alvállalkozó (a felperes) ingatlanonként bruttó 6.500 Ft/év díjért egy db 110 literes hulladéktároló edényzet ürítését vagy ennek megfelelő becsomagolt vagy 2 db 60 literes bekötözött zsákban elhelyezett háztartási hulladék elszállítását végzi heti egy alkalommal. A közületek, vállalkozók hulladékszállítási, lerakási díja 110 liter/hét/bruttó 185 Ft. A mennyiség növekedésével a szállítási, lerakási díj arányosan növekszik. Amennyiben az önkormányzat a szolgáltatási díjat módosítja, szerződésmódosításra kerül sor.”

A szerződés 8. pontja kimondja, hogy „A NÜVI (az alperes) által kibocsátott számla átvételétől számított 30 napon belül az alvállalkozó köteles elszámolni a beszedett díjjal és a hátralékosok felszólításának postai költségét az erre vonatkozó számla átvételekor megfizetni. Továbbá köteles minden hónapot követően 8 napon belül (Jk nagyközség területéről beszállított) hulladék mennyisége után a megbízónak bruttó 3,7 Ft/kg-onként, mint lerakási díjat megfizetni. A fent megállapított lerakási díj összege változása esetén szerződésmódosítást von maga után.”

A szerződés 9. pontja úgy szól, hogy „A megbízó az alvállalkozónak számlánként bruttó 75 Ft számlakészítési díjat számít fel, melynek elszámolása a beszedett, behajtott díjból történt.”

A szerződés 10. pontja értelmében „Az alvállalkozó a beszedésre került szolgáltatási díj számláját a megbízó felé minden negyedévet követő 30 nap elteltével nyújtja be, melyet 8 napon belül átutalással egyenlít ki. Egy ingatlan negyedéves díja (110 liter/hét mennyiség) bruttó 1.625 Ft. Önkormányzat és intézményei után (110 liter/hét mennyiség) bruttó 480 Ft negyedévenként. A közületek, vállalkozók negyedéves díja (110 liter/hét mennyiség) bruttó 2.405 Ft. Az alvállalkozó javaslatára megbízó intézmény vezetője ettől eltérően kedvezményt adhat.”

A ... Kft. taggyűlése az un. „kivülállókra” alkalmazandó hulladék elhelyezési és ártalmatlanítási díj mértékét a 2002. évi 3 Ft 70 fillér/kilogramm díjról 2003-ban 5,36 Ft/kg + 12 % Áfa, 2004-re 5,36 Ft/kg + 15 % Áfa, 2005. évre 5,36 Ft/kg + 15 % Áfa, 2006. évre 5,6 Ft/kg + 15 % Áfa összegben állapította meg.

Az alperes a felperessel kötött vállalkozási szerződés teljes időtartama alatt 3,7 Ft/kg-onkénti lerakási díjat számlázott a felperes felé, aki azt maradéktalanul megfizette.

Az önkormányzat a 2002. évre meghatározott 6.500 Ft szolgáltatási díjat 2004. évre 7.200, 2005. évre 8.000, 2006. évre 8.520 Ft-ra emelte fel.

Az alperes minden évben az önkormányzati rendeletben megállapított szolgáltatási díjat számlázta a lakosság felé, azokat a felperes szedte be, befizette az alperesnek, kiállítva ezzel egyidejűleg az ezen összeget tartalmazó szolgáltatási díj számláját, melyet az alperes megfizetett a felperesnek.

A felperes a szerződés teljes időtartama alatt kiegyenlítette az alperes felé az alperes által meghatározott számlakészítési díjat.

Az alperes nem fizette meg a felperes részére a felperes által kiállított, összesen 8.865.638 Ft összegű 6 db számlájának ellenértékét.

A felperes módosított keresetében 8.865.638 Ft tőke, ennek kamatai és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint a megrendelő a vállalkozási szerződés utolsó negyedévében kiállított számlái ellenértékét nem fizette meg részére, holott a követelt összeg a szerződés alapján őt megilleti.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes költségben való marasztalását kérte. Nem vitatta, hogy a felperes számláit nem egyenlítette ki, azonban a követeléssel szemben beszámítási kifogást terjesztett elő. Azzal érvelt, hogy a vállalkozó részére a szerződés időtartama alatt mindvégig a szerződésben megállapított 3,70 Ft/kg-onkénti lerakási díjat számlázta, holott a ... Kft. annak összegét folyamatosan emelte. Az emelt összegű lerakási díj és a felperes által megfizetett összeg közötti különbség címén 8.344.060 Ft-ot kívánt beszámítani, mert megítélése szerint e nélkül a felperes az alperes terhére jogalap nélkül gazdagodna.

A per során az alperes megfizetett a felperesnek 521.578 Ft-ot.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 78.872 Ft-ot, ennek 2006. november 22-től a kifizetésig minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal megemelt mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 1.049.562 Ft perköltséget és térítsen meg az államnak 319.738 Ft illetéket.

A határozata indokolásában kifejtette, hogy az alperes érvelésével szemben a perben a jogalap nélküli gazdagodás szabályai nem alkalmazhatók, tekintettel arra, hogy a peres felek között vállalkozási szerződés volt érvényben, s jogvitájukat annak rendelkezései alapján kell elbírálni.

A szerződés 4. pontja megítélése szerint azt jelenti, hogy abban a felek a felperest illető vállalkozói díjat úgy határozták meg, hogy az az önkormányzat mindenkor rendeletében meghatározott díjat jelenti automatikusan. E díjat az alperes a felperes részére kiállított számlákban közölte, a felperes e díjakat szedte be a lakosoktól, így nem volt szükség a szerződés évenkénti módosítására.

A szerződés 8. pontját pedig akként értelmezte, hogy a felek a szerződés teljes időtartamára nem rögzítették egy meghatározott összegben a lerakási díj összegét, hanem előre megállapodtak abban, hogy a lerakási díj változása esetén automatikusan módosul a felperes fizetési kötelezettsége. Ebből következően a felperesnek a megemelt lerakási díjat kell megfizetni.

A perben beszerzett könyvszakértői vélemény alapján azt állapította meg, hogy lerakási díj címén a felperes tartozása az alperes felé 8.786.766 Ft, mely a Ptk. 296. §-a értelmében beszámítható a felperes nem vitásan fennálló 8.865.638 Ft összegű követelésébe, ekként az alperes 78.872 Ft-ot és ennek kamatait köteles a Ptk. 389. §-a alapján az alperes részére megfizetni.

A felperes pernyertességének arányát 1 %-ban határozta meg, melyhez igazodva rendelkezett a perköltség és az illeték viseléséről, utóbbinál figyelembe véve, hogy az alperes személyes illetékmentes.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben a megyei bíróság határozatának megváltoztatását, a módosított keresete szerinti határozat hozatalát és az alperes költségben való marasztalását kérte.

Azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság a vállalkozási szerződés 4. és 8. pontját tévesen, önkényesen értelmezve állapította meg, hogy a szállítási díj és a lerakási díj emelése automatikus szerződésmódosulást eredményezett. Rámutatott, hogy a felek sem a szerződés fennállása alatt, sem a perben nem nyilatkoztak automatikus szerződésmódosításról. Kifejtette, hogy a bíróság nem is szerződésmódosítást, hanem módosulást állapított meg, holott a vállalkozási szerződésük „módosításról” rendelkezik. Ehhez azonban a két fél egyező akaratnyilvánítása lett volna szükséges, ilyen pedig nem volt. A szerződésmódosulás valamely előre rögzített feltétel bekövetkezését tételezi fel, a szerződés azonban ilyet nem tartalmazott. A lerakási díj ... Kft. általi emelése esetén a felek egyező akarattal módosíthatták volna a szerződésüket, vagy ennek hiányában az alperes a Ptk. 241. §-a alapján kérhette volna a szerződés módosítását a bíróságtól. A szolgáltatási díj emelése kapcsán a felek ráutaló magatartással, egyező akarattal módosították a szerződésüket, a lerakási díj tekintetében azonban nem. A szolgáltatási díj és lerakási díj változása nem volt összefüggésben egymással, így az az ítéleti megállapítás, hogy az előbbi az utóbbi emelkedésének megfelelően nőtt, téves.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes költségben való marasztalását kérte. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárás során a felperes is azt hangoztatta több alkalommal is, hogy szerződésmódosítás nem történt, s ezt az álláspontot osztja az alperes is. Kiemelte, hogy a lerakási díj változásáról a felperesnek tudomása volt, erről őt az alperes is tájékoztatta, amint arról is, hogy ezzel a szerződés végén el kell számolni annak függvényében, hogy a ... Kft. és az alperes között e tárgyban miként alakul a jogvita.

Az ítélet tábla erre irányuló fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest 78.872 Ft és járulékai megfizetésére kötelező rendelkezését a Pp. 253. § (3) bekezdésében írtakra figyelemmel.

A fellebbezést túlnyomó részben alaposnak találta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, s helytállóan mutatott rá arra is, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabályai a peres felek szerződéses jogviszonyára tekintettel nem alkalmazhatók, ám a levont jogi következtetéseit az ítélet tábla nem osztja.

A peres felek 2001. december 28-án vállalkozási szerződést kötöttek. A vállalkozási szerződés lényeges eleme -, a nélkül a szerződés létre sem jön - a vállalkozói díjban való megállapodás. A Ptk. 216. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a felek a vállalkozói díjra vonatkozó akaratukat ráutaló magatartással fejezzék ki. A ráutaló magatartás csak akkor állapítható meg, ha valamely magatartásból a másik félnek egyértelműen fel kellett ismernie a szerződéses akaratot, mert az általános élettapasztalat szerint az másképp nem

volt értékelhető. A ráutaló magatartás akkor hoz létre szerződést, illetve eredményezi a már megkötött szerződés módosítását, ha abból olyan egyező szerződési akarat állapítható meg, amely a Ptk. 205. § (1) bekezdése szerint eredményezheti a szerződés létrehozását, illetve, miként a perbeli esetben is, a Ptk. 240. §-a alapján a szerződés módosítását.

Az alperes a szolgáltatási díj önkormányzati rendeletben történt módosításának megfelelően az emelt összegű díjat tartalmazó számlát állította ki a lakosság felé, a felperes ennek megfelelő összeget szedett be tőlük és fizetette be az alperesnek, majd a szolgáltatási díj számláját is a módosult díj alapján állította ki a megrendelő részére, amely azt ki is egyenlítette.

Ezen aktusokból kétséget kizáróan levonható az a következtetés, hogy a felek a szerződésük 4. és 10. pontját ráutaló magatartással kifejezett, egybehangzó akaratuknak megfelelően módosították, ezért a felperes jogszerűen tarthat igényt a keresetben érvényesített összeg megfizetésére.

Az ítéletábra megítélése szerint a vállalkozási szerződés 8. pontját a felek nem módosították, s annak az elsőfokú bíróság általi értelmezése téves.

Az alperes intézményvezetője nyilatkozatában azt adta elő, hogy „a vállalkozási szerződés 8. pontjában írtakat úgy értelmeztük a szerződéskötéskor, hogy amennyiben az alperes felé a ... Kft. emeli a lerakási díj összegét, módosítjuk a szerződést ennek megfelelően. A ... Kft. 2003-tól emelte a lerakási díjat, azonban a felperessel kötött szerződés módosítása elmaradt.

Úgy gondolom, hogy a szerződés 4. és 8. pontjában írt változás nem állt volna be automatikusan, hanem szerződést kellett volna módosítani, ami mind a két pont tekintetében elmaradt.

A felperessel a szemétkerakási díjjal kapcsolatban többször egyeztetünk, ezeken az egyeztetéseken szó volt arról, hogy nem 3,70 Ft kilogrammonként a szemétkerakási díj, hanem ennél több. A felperes ezt nem fogadta el, de mi úgy gondoltuk, majd ha megszűnik a szerződés, akkor ezt elszámoljuk a magasabb összegben." (17. sorszámú jegyzőkönyv, 7. oldal.)

Arra helyesen utalt az alperes, hogy a felperes a lerakási díj ... Kft. általi emeléséről az e tárgyban folyó perekről értesült, hiszen ezt az alperes intézményvezetőjének tanúvallomása mellett a többi tanú nyilatkozata is alátámasztotta, azonban a szerződés 8. pontjának módosítása - akár csak ráutaló magatartással, miként a 4. pont tekintetében történt,- elmaradt. Az alperes a szerződés végéig a 3 forint 70 fillér/kilogramm összeget számlázta a felperes felé, aki azt a megrendelő által sem vitatottan megfizette.

Az alperes nem bizonyította, hogy legalább jogfenntartó nyilatkozatot tett volna a felperes felé a lerakási díj összegével kapcsolatban a számlák kiállításakor, még azt követően sem, hogy a ... Kft.-vel szemben folyt perek jogerősen befejeződtek.

MN, az alperes gazdaságvezetője tanúvallomásában egyebek mellett azt adta elő, hogy „abban reménykedtünk, hogy a ... Kft. ötödik beszállítóként elfogadja a NÜVIT és kedvezményesebb szemétkerakási díjtárárával dolgozhatunk mi is. Ez nem következett be, ezért tartottuk vissza a 8.865.638 Ft-ot”.

A határozott időre kötött szerződés az időtartam lejártával megszűnt, annak módosítására ezt követően nincsen lehetőség.

Ezekre tekintettel az alperes beszámítási igényként érvényesített követelésének jogalapja nincsen, az emelt összegű lerakási díj megfizetését a felperestől erre vonatkozó szerződéses kikötés hiányában nem követelheti.

Fellebbezésében a felperes nem vette figyelembe azt az elsőfokú eljárás során általa sem vitatott tényt, hogy az alperes 521.578 Ft-ot (mint a felperes által követelt összeg és az alperes által beszámítani kívánt összeg közötti különbözetet) megfizette. Ezzel az összeggel a felperes részére járó vállalkozói díjat csökkenteni kell, így az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatva, az alperest terhelő marasztalási összeget 8.344.060 Ft-ra felemelte.

Erre tekintettel megváltozott a pernyertesség-pervesztesség aránya oly módon, hogy a felperes pernyertességének aránya 94 %-os, ebből következően az ítéletábla mellőzte a felperes kötelezését az alperes részére perkölttség megfizetésére és az állam javára kereseti illeték megtérítésére. Ez utóbbinál figyelembe vette, hogy a felperes a fizetési meghagyással indult eljárásban összesen 209.000 Ft illetéket lerótt, holott pervesztességével arányosan az őt terhelő kereseti illeték csak 31.300 Ft.

A felperes fellebbezése túlnyomórészt alaposnak bizonyult, ezért az alperes a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes részére együttes első- és másodfokú perkölttség megfizetésére. Perkölttségként az ítéletábla a felperes képviselőjének munkadíját számolta el, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg, s figyelembe vette a felperes által lerótt, a fentiekben írt 31.300 Ft-ot meghaladó összegű kereseti illetéket.

A felperes illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetékből a felperes pervesztességével arányos illetéket köteles az állam javára megtéríteni, míg az alperes terhére megállapítható illetéket az alperes személyes illetékmentességére figyelemmel az állam viseli. (6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 13. § (2) bekezdés, 14. §.)

Az ítéletábla a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdés f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

D e b r e c e n, 2010. január hó 19.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán sk. előadó bíró, Szabóné dr. Bélteki Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő